

Een schilderij van honderd meter

Kunstenaar Louis le Roy verwacht een nieuwe baroktijd

door Fred Lammers

Louis le Roy weet van geen ophouden. Niet dat de man, die in de eerste helft van de jaren zeventig een begrip werd door zijn denkbeelden over de aanleg van zogenaamde wilde tuinen, alles op alles zet voor een come back. Maar het kan niet anders of het project waaraan hij nu werkt zal sterk de aandacht trekken.

In het Friese Oranjewoud werkt Le Roy aan een indrukwekkend schilderij, eigenlijk een reeks schilderijen. Als alles volgens plan verloopt, worden het er maar liefst 250, elk met een oppervlakte van twee en een kwart vierkante meter. Le Roy: „Het project zal zes meter hoog en honderd meter lang worden. De mensen moeten beslist niet denken dat ik bezig ben een grote legpuzzel te maken. Elk schilderij vormt een afgerond geheel. Pas wanneer je ze tegen elkaar legt zie je dat er een samenhang is.”

Tien procent van het werkstuk dat Le Roy voor ogen staat is inmiddels gereed. Die schilderijen staan in elkaar geklapt bij hem thuis tegen een muur. Le Roy: „Wanneer het project klaar is valt moeilijk te zeggen. Ik werk er regelmatig aan, maar laat me niet opjatten.”

Glascollectie

Het onderwerp van zijn indrukwekkende werkstuk is de eveneens imponerende glascollectie van de kunstenaar. Die omvat op het ogenblik ruim 1 600 stuks.

Het is glas afkomstig uit alle delen van de wereld in alle mogelijke kleuren en vormen. Eenvoudige glazen potjes, sierlijke vazen en schalen en heel grillig gemodelleerd glaswerk, door Le Roy zelf gekocht of door vrienden voor hem meegebracht. Kasten, tafels, vensterbanken en zelfs de vloer van de woning van de Le Roy's staan er vol mee. De lichtval maakt er een doorlopend kijkspel van vol prachtige kleuren die in elkaar overvloeien.

Glas boeit Le Roy. „Niet alleen omdat ik het heel mooi vind, het komt er voor mij ook op aan alle informatie over de geweldig complexe wereld van het glas weer te geven. Ik schilder dat telkens vanuit een ander standpunt. Daarmee pak ik het precies anders aan dan Mesdag met zijn Panorama heeft gedaan. Die

Louis le Roy bij zijn indrukwekkende glascollectie, die op het ogenblik ruim 1 600 stuks omvat.

ging op een punt staan van waaruit hij de werkelijkheid op een bol schilderde. Ik bouw die werkelijkheid vanuit zestig, zeventig verschillende standpunten op.” Alles op een speciaal uit Duitsland geïmporteerde papiersoort in een gouache-techniek die op het eerste gezicht de indruk wekt dat het in olieverf is uitgevoerd. Als het geheel klaar is wil Le Roy het eindresultaat in het Thialf-stadion in Heerenveen den volke tonen. Met de tien procent die gereed is heeft hij onlangs de proef op de som genomen of en hoe dat technisch valt te verwezenlijken. „We hebben er een manier voor gevonden dus die technische zorg kan ik van me afzetten.”

Vooruitlopend op het definitieve schilderij zal wat er nu is in november al zijn te zien op de grote tentoonstelling l'Europe des creatures in het Grand Palais in Parijs. Dat schilderen lijkt heel wat anders

dan de wilde tuinen waarmee Le Roy destijds in het nieuws was. Zelfs gemeentelijke plantsoendienstendiensten lieten zich erdoor inspireren. Anno 1989 is het aantal Le Roy-tuinen echter drastisch verminderd. De enige echte Le Roy-tuin is nog rondom het huis van de geestelijke vader ervan te vinden. Louis Guillaume le Roy leeft zich nog steeds naar hartelust uit in het toepassen van zijn tuinopvattingen.

In Mildam, eveneens vlakbij Heerenveen, de gemeente die Le Roy tot ereburger benoemde, is bovendien nog het speciale domein van vijf hectare, waar de ecologie zich al 26 jaar ontwikkelt volgens het patroon dat Le Roy voor ogen staat. Niet dat zijn denkbeelden naar de prullemand zijn verwezen. Misschien wel door de grote massa, maar velen voelen zich er nog door aangesproken.

Die tuinen vormen daarvan slechts een uitvloeisel. Waar de nu 65-jari-

ge Le Roy voor staat en nu al enige tientallen jaren uitdraagt tijdens lezingen op universiteiten en op congressen overal in Europa trekt nog steeds aandacht. Deze zomer kreeg hij een ere-professoraat van de universiteit van Braunschweig. Hij heeft toegezegd er af en toe lezingen voor de studenten te geven over zijn visie op het leven.

Om op die tuinen terug te komen: de meeste mensen hebben daarvan maar weinig begrepen, concludeert Le Roy. „Ze hebben ook het geduld niet kunnen opbrengen waaraan ze met veel geestdrift begonnen, door te zetten. In onze door de politiek beheerste samenleving draait alles om tijd en vooral geld. Iets moet nut hebben en op korte termijn economisch rendement opleveren. Anders is het geen haalbare kaart. Daarvan zijn mijn tuinen in zekere zin het slachtoffer geworden.”

„Ik denk niet in tijd. Ik heb einde-

loos de tijd. Als je volgens mijn idee een tuin wilt aanleggen zit je er je hele leven aan vast. Zo'n tuin moet zich kunnen ontwikkelen. Velen zijn ermee gestopt op het moment dat het pas begon. Een wilde tuin betekent ook niet maar wat aanrotzooien. Met dat wilde bedoel ik georganiseerd wild. Je moet creatief vermogen toevoegen aan het natuurlijke proces. Dan wordt een wilde tuin een dynamisch iets.”

Complexe processen

Natuurlijke processen hebben, is de overtuiging van Louis le Roy, een eindpunt en dat is de complexe werkelijkheid. „Waarop het in het leven aankomt is die complexe processen te leren beheersen. Je moet daarmee in je eigen woonomgeving beginnen. Veel mensen durven te weinig zichzelf te zijn, laten zich door anderen voorschrijven wat ze mooi moeten vinden, wat mode is. Als je eerlijk bent kom je altijd weer terecht bij de barok. Dat is het hoog-

ste dat de menselijke natuur kan bereiken. Complexer kan het niet. In een barokcultuur komen mensen tot de grootste prestaties. Daarom koersen we naar mijn vaste overtuiging weer op een nieuwe baroktijd aan.”

Productievermogen

Voortbordurend op zijn ideeën constateert Le Roy: „Economische systemen zijn altijd in tegenspraak met de natuur. De mens wordt betaald op zijn productievermogen. We zouden er verstandig aan doen meer gebruik te gaan maken van de inbreng van kunstenaars als stimulators. Als je mijn schilderijen goed op je laat inwerken word je meegezogen in de bedoelingen die er achter zitten.”

Als je die boodschap niet uit zijn schilderijen haalt, dan toch zeker uit het speelveld van Louis le Roy in Mildam. Op dat vroegere weiland stort de gemeente Heerenveen jaarlijks drieduizend ton bouwafval. Le Roy verwerkt al dat zogenaamde afval in middeleeuws aandoende wegen, vreemde bouwsels, waterpartijen en heeft er zelfs een solide huis van opgetrokken.

„Daarmee toon ik aan dat we veel te veel weggooien dat nog prima bruikbaar is. Mijn theorie is dat elke gemeente in Nederland wel een terrein heeft waar je een prachtig wandelgebied als in Mildam kunt verwezenlijken. Werklozen help je daarmee aan een baan en het probleem van wat te doen met moeilijk te verwerken afval los je er groten-deels mee op. Bovendien kun je dan benutten wat je in een gemeenschap in huis hebt.”

„Als je zo in de Bijlmermeer aan de gang gaat, worden daar naar mijn vaste overtuiging geen vrouwen meer verkracht en zal het vandalisme sterk teruglopen. De boodschap die je er uit kunt halen is dat je het milieuvraagstuk op die manier dichtert bij een oplossing brengt. Dat lukt niet met een enkel natuurreservaatje. Wereldwijd zullen steden en dorpen eraan mee moeten werken door mensen de mogelijkheid te geven zelf aan de slag te gaan. Mensen zo'n speelmogelijkheid bieden is wat anders dan de pretparken waar we ze nu massaal hun vermaak laten zoeken want iets gruwlijkers om de menselijke vrijheid aan te tasten valt er volgens mij niet te bedenken.”

FOTO TON BROEKHUIS